

економіка. Ця ситуація потребує все більшого залучення міждисциплінарних підходів, поєднуючи технічні і гуманітарні науки, які б враховували соціокультурні особливості майбутніх роботодавців студентів, економічне середовище з взаємодією макро- і макрорівні окремих господарюючих суб'єктів, тощо.

При реалізації цієї стратегії сучасної освіти є дві умовні групи послідовників. Перша група викладачів схильна до класичної освіти, лекції, семінари, практичні. Як правило, ця група викладає теоретичні фундаментальні науки, дисципліни як, наприклад, математика, філософія, історія, українська мова, які не мають безпосереднього прикладного застосування у бізнесі та економіці. Друга група викладачів схильна до суто інноваційних заходів викладання – дискусії, круглі столи, презентації, ділові ігри тощо. У цієї групи викладачі прикладних економічних дисциплін, таких як маркетинг, управління персоналом, фінансовий менеджмент, страхування є безпосередній зв'язок з відповідним бізнесом і можливість залучати практиків до підготовки кейсів, вдало вирішивши які можна студенти чи групі студентів потрапити на стажування, можливе також і запрошення на роботу. На кафедрі страхування наприклад, студенти, що виграли управлінські поєдинки, що проводяться на фінансово-економічному факультеті, які судили представники Страхової компанії «ПЗУ Україні» були запрошені хто на стажування, а хто і на роботу. Але є ще третя група викладачів, до якої автор себе відносить, це зважені у гармонійному поєднанні класичного та інноваційного. Ця зваженість проявляється у методичності викладання теоретичного матеріалу підкріпленого практичними прикладами, в методичності домашніх завдань, де додається послідовність виконання яких формує у студента критичне мислення та можливість відслідковувати причинно-наслідкові зв'язки та відповіді на питання чому та навіщо. Крім цього, ефективність взаємодії в навчальному процесі між студентом і викладачем підвищує їх поза аудиторна діяльність. Страховий клуб КНЕУ як об'єднання студентів, викладачів, практиків страхування та бізнесу, через проведення круглих столів по проблемам страхового бізнесу, літературно-музичних вечорів, спортивних змагань, благодійницьких заходів допомоги дитячому будинкам не тільки здружує студентів із викладачами та практиками, але зумовлює нові формати співпраці. Наприклад разом із міжнародною студентською організацією «AISIEC» було розроблено і зараз впроваджується проект закордонних платних стажувань «Global Talent» терміном на 3–18 місяців у компаніях страхової галузі.

Таким чином, гармонійне поєднання класичного та інноваційного в системі забезпечення якісної орієнтованої на потреби студентів економічної освіти потребує релевантних міждисциплінарних і системних підходів у викладанні наук, і дозволяє отримати студентам необхідні компетенції, знання, вміння, навички та довгострокові конкурентні переваги на ринку праці.

*Власова І.В., к.е.н.,
доцент кафедри інвестиційної діяльності*

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Трансформація змісту освіти відповідно до компетентнісного підходу визначається принципово іншими принципами його відбору і структурування, спрямованими на кінцевий результат освітнього процесу – набуття студентом компетентностей.

Експерти країн Європейського Союзу визначають поняття компетентності як здатності застосовувати знання й уміння, що забезпечує активне застосування навчальних досягнень у нових ситуаціях [1].

За визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (IBSTPI), поняття компетентності розглядають як спроможність кваліфіковано провадити діяльність, виконувати завдання або роботу. Поняття компетентності містить набір знань, навичок, що надають змогу особистості ефективно діяти або виконувати функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або діяльності [2].

Компетентність є ключовим поняттям, оскільки поєднує: 1) інтелектуальний і навичковий складники освіти; 2) у даному понятті закладено ідеологію інтерпретації змісту освіти, сформованого «від результату» («стандарт на виході»); 3) ключова компетентність є інтегративною, тому що містить низку однорідних чи близьких умінь і знань, що належать до широких сфер культури та діяльності.

Поняття компетенції сприймається як похідне, вужче від поняття «компетентність». Аналіз контексту вживання поняття «компетенції» дозволяє розуміти його як соціально закріплений освітній результат. Тобто компетенції можуть бути виведені як реальні вимоги до засвоєння сту-

дентами сукупності знань, способів діяльності, досвіду з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі.

Формування змісту освіти на компетентнісній основі зумовлює потребу оцінки рівня компетентностей і компетенцій студентів.

Виокремлюють такі виміри компетенції: методичний (процедури, дії, трансфер; що, коли і яким чином я застосовую), фаховий (зміст фахових дисциплін, конкретні знання, об'єктивні факти), кадровий (самоусвідомлення, здатність приймати рішення, відчуття відповідальності, управлінська компетенція), соціальний (налагодження взаємодії, здатність вирішувати конфлікти, управлінська компетенція).

Фахова та методична компетенції у навчальному процесі містять у собі такі складові (рис. 1).

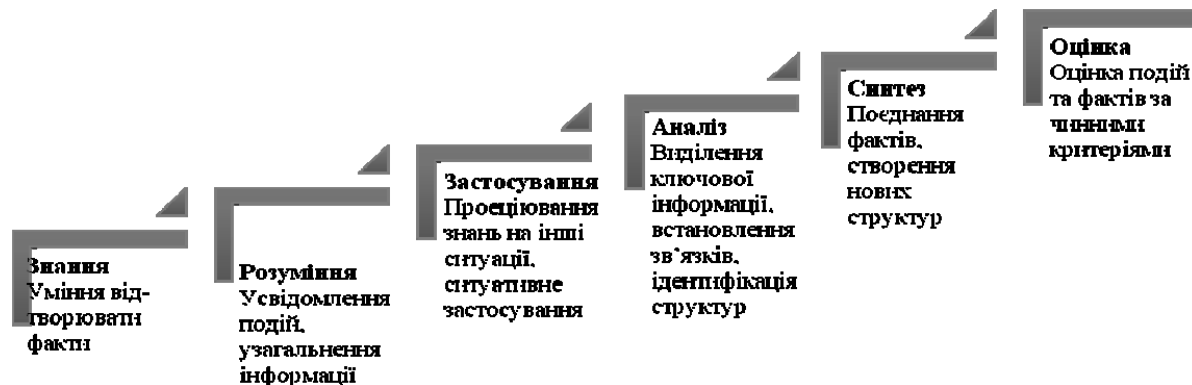

Рис. 1. Фахова та методична компетенції у навчальному процесі

Література

1. Rychen D.C. et al. (2003). Key Competencies for Successful Life and Well-Functioning Society. – OECD: Hogrefe and Huber.
2. Spector, J. Michael-de la Teja, Ileana. (2001). ERIC Clearinghouse on Information and Technology Syracuse NY. Competencies for Online Teaching. ERIC Digest. Competence, Competencies and Certification.

Волкова О.М., ст. викладач
кафедри історії та теорії господарства

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Наприкінці ХХ століття в суспільствах провідних країн світу розпочалась трансформація суспільного мислення та світосприйняття – від формування та реалізації матеріальних потреб суспільства до духовних. Велику роль у реалізації сучасних потреб суспільства відіграє освіта. Сучасний стан вищої освіти в провідних країнах Європейської цивілізації та світу взагалі, не зважаючи на їх сторіччями сформовані освітянські традиції, має багато проблемних питань, серед яких сформульована студентами – невідповідність отриманих знань і навичок у вищих навчальних закладах практичній професійній діяльності.

У стінах нашого університету відбувається робота щодо визначення компетентностей студентів до напрямів спеціальності «Економіка підприємництва». За цей час колективом нашої кафедри – історії та теорії господарства на чолі з професором С.В. Степаненко була розроблена структура компетентностей студентів з історико-економічних дисциплін – формування здатностей (компетентностей) студентів в межах гуманітарної підготовки – світосприйняття, пізнавальність, та професійної підготовки – здатності сформовані фундаментальними знаннями (методологічні, теоретичні), спеціальні професійні здатності (практичні, здатності виконання наукових досліджень). Організація навчально-методичного процесу для набуття студентами вище перелічених компетентностей та оцінювання рівня їх засвоєння відбувається під час декомпозиції навчального матеріалу, яка передбачає визначення: історичних фактів і подій, які вплинули на господарський розвиток суспільства; понять і категорій, володіння якими допомагають сформувати власні судження, уміння оперувати матеріалом, навички використання ним (матеріалом) для пояснення проблем сьогодення.